https://doi.org/10.32849/2409-9201.2026.26.12

УДК 347.73 UDC

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ МОДЕЛЕЙ ОПОДАТКУВАННЯ КРИПТОВАЛЮТ

Олександр ПІДДУБНИЙ

аспірант (здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти)

Державний податковий університет (Ірпінь)

FOREIGN EXPERIENCE IN FORMING CRYPTOCURRENCY TAXATION MODELS

Oleksandr PIDDUBNYI

PhD Student

State Tax University (Irpin)

https://orcid.org/0009-0009-0266-8331

Статтю присвячено дослідженню правової природи криптоактивів та особливостей їх оподаткування в умовах розвитку цифрової економіки. Встановлено, що відсутність єдиного підходу до визначення сутності криптоактивів зумовлює різноманітність моделей їх податкового регулювання у світовій практиці. Проаналізовано підходи міжнародних організацій, зокрема ОЕСР та МВФ, а також нормативні тенденції Європейського Союзу та США щодо класифікації криптоактивів і визначення їх податкового режиму.

Особливу увагу приділено класифікації криптоактивів на біткойноподібні криптоактиви (Bitcoin-like crypto-assets, BLCA) та криптоактиви з ідентифікованим емітентом (non-BLCA), що дозволяє сформувати диференційований підхід до їх оподаткування. Встановлено, що для BLCA переважає модель оподаткування приросту капіталу, тоді як для криптоактивів з емітентом застосовується функціональний підхід, який враховує їх економічну природу (інвестиційні, платіжні або утилітарні характеристики).

Проаналізовано особливості оподаткування окремих операцій з криптоактивами, зокрема трейдингу, майнінгу, стейкінгу та первинного розміщення токенів (ICO/ITO), а також проблеми визначення моменту виникнення податкового зобов'язання. Окрему увагу приділено питанням непрямого оподаткування та

The article is devoted to the study of the legal nature of crypto-assets and the peculiarities of their taxation in the context of the development of the digital economy. It is established that the lack of a unified approach to determining the essence of crypto-assets determines the diversity of models of their tax regulation in world practice. The approaches of international organizations, in particular the OECD and the IMF, as well as the regulatory trends of the European Union and the USA regarding the classification of crypto-assets and the determination of their tax regime are analyzed.

Particular attention is paid to the classification of crypto-assets into Bitcoin-like crypto-assets (BLCA) and crypto-assets with an identified issuer (non-BLCA), which allows for the formation of a differentiated approach to their taxation. It is established that for BLCA the capital gains taxation model prevails, while for crypto-assets with an issuer a functional approach is used that takes into account their economic nature (investment, payment or utilitarian characteristics).

The peculiarities of taxation of certain transactions with crypto assets, in particular trading, mining, staking and initial coin offerings (ICO/ITO), as well as the problems of determining the moment of occurrence of the tax liability are analyzed. Particular attention is paid to issues of indirect taxation and the practice of the

практиці Суду Європейського Союзу, зокрема рішенню у справі Hedqvist.

Визначено, що ключовими проблемами оподаткування криптоактивів є складність адміністрування, анонімність транзакцій, транснаціональний характер операцій та динамічний розвиток децентралізованих фінансів (DeFi). Обґрунтовано необхідність гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, зокрема у контексті впровадження механізмів обміну податковою інформацією.

Зроблено висновок про доцільність впровадження в Україні диференційованої моделі оподаткування криптоактивів залежно від їх економічної природи, що сприятиме підвищенню ефективності податкового регулювання та забезпеченню правової визначеності у цій сфері.

Ключові слова: криптоактиви, криптовалюта, оподаткування, цифрова економіка, BLCA, токени, податок на приріст капіталу, стейкінг, майнінг, ICO, DeFi, податкове регулювання, фінансове право

Court of Justice of the European Union, in particular the decision in the Hedqvist case.

It was determined that the key problems of taxation of crypto assets are the complexity of administration, the anonymity of transactions, the transnational nature of operations and the dynamic development of decentralized finance (DeFi). The need to harmonize national legislation with international standards is substantiated, in particular in the context of the implementation of tax information exchange mechanisms.

A conclusion is made on the feasibility of implementing a differentiated model of taxation of crypto assets in Ukraine depending on their economic nature, which will contribute to increasing the efficiency of tax regulation and ensuring legal certainty in this area.

Keywords: crypto-assets, cryptocurrency, taxation, digital economy, BLCA, tokens, capital gains tax, staking, mining, ICO, DeFi, tax regulation, financial law

Через надзвичайну швидкість трансформації в нашому сучасному глобалізованому суспільстві виникають численні інновації, які створюють концептуальні та соціально-економічні виклики, змушуючи юристів, урядовців, економістів та законодавців, проводити наполегливу роботу для розуміння та регулювання цих нововведень, які зазвичай мають значний вплив на наше життя. У рамках цих інновацій необхідно обговорити новітні аспекти цифрової економіки, яка поступово стає все більш повсюдною у всьому світі, з творіннями, які спонукають різні соціальні сектори засвоїти їх, регулювати та перевірити, які ризики ці творіння можуть принести цивілізації.

Серед цього спектру інновацій, що постійно виникають у цифровій економіці, яскраво виділяються криптоактиви. Як буде детально описано в цій роботі, їхнє фундаментальне походження датується 1990-ми роками, але з 2008 року вони поширилися більш інтенсивно [1, с. 214]. У цьому сенсі, аналізуючи поточний стан світової економіки та транзакції, що відбуваються в цьому середовищі, стає абсолютно зрозумілим, що фізичні представлення грошових цінностей, такі як паперові гроші, використовуються все менше і менше, поступаючись місцем майже повсюдному цифровому представленню цієї фізичної цінності. Саме в цьому контексті цифровізації економіки, яка неймовірно посилилася після економічної кризи 2008 року, загострилися дебати щодо ролі центральних банків кожної держави, що виступають посередниками, які гарантують вартість активу, слугуючи способом збереження конфіденційності особи користувачів та їхніх транзакцій, а також забезпечують його дефіцит на основі математичних операцій [2].

Суверенні держави, особливо ті, що більше інтегровані в цифрову економіку, зіткнулися зі значним зростанням використання децентралізованих віртуальних активів, таких як, наприклад, біткойн, що пов'язані зі значними сумами грошей і часом використовуються в незаконних цілях, таких як відмивання грошей, ухилення від сплати податків та інших фінансових злочинах. Причину великого інтересу міжнародної спільноти до цієї теми можна

пояснити, враховуючи гігантську суму вкладених коштів, особливо якщо подивитися на ринок торгівлі криптовалютою, який перевищує мільярди доларів США за 24 години, що робить цей всесвіт предметом пильної уваги та дебатів, що проводяться державними та економічними агентами, ще з 2017 року. Детальніше можна переглянути історичний огляд на CoinMarketCap (https://coinmarketcap.com/historical/).

Оподаткування криптовалют є однією з найбільш дискусійних сфер сучасного фінансового права, що зумовлено відсутністю єдності у визначенні правової природи криптоактивів та високою динамікою розвитку цифрових технологій. У науковій літературі криптовалюти розглядаються як цифрові активи, майно або інвестиційні інструменти [3; 4; 5], що безпосередньо впливає на підходи до їх оподаткування.

Міжнародний досвід свідчить про поступову гармонізацію регулювання. Зокрема, OECD розробила Crypto-Asset Reporting Framework (2022), що передбачає автоматичний обмін інформацією про криптоопераційї [6]. У США криптовалюти розглядаються як майно, що обумовлює оподаткування кожної операції [7], тоді як окремі юрисдикції застосовують більш ліберальні підходи (наприклад, у Сінгапурі відсутній податок на приріст капіталу та дотримується принцип «технологічної нейтральності» [8]). У ЄС прийнято регламент MiCA та директиву DAC8, спрямовані на підвищення прозорості та податкового контролю [9; 10].

Європейські підходи характеризуються переважною кваліфікацією криптоактивів через майновий або квазі-майновий підхід. Важливе значення має рішення Суду ЄС у справі Hedqvist (C-264/14), яким операції з обміну криптовалют звільнено від ПДВ [11]. Водночас відсутність уніфікованої моделі в межах ЄС зумовлює різницю у ставках, податкових пільгах та підходах до визначення оподатковуваних операцій.

Серед ключових проблем виокремлюють складність адміністрування через анонімність транзакцій, транснаціональний характер операцій та розвиток DeFi-сектору. Загальною тенденцією є інтеграція криптоактивів у традиційні податкові системи, посилення звітності та міжнародної координації. Можна побачити, що тема криптоактивів справді дуже розгалужена, представляючи широкий спектр підходів, які можуть охоплювати найрізноманітніші галузі права, економіки та суміжних галузей.

Метою дослідження є комплексний аналіз правової природи криптоактивів та формування теоретично обґрунтованих підходів до їх оподаткування з урахуванням міжнародного досвіду та сучасних тенденцій розвитку цифрової економіки.

Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання. У роботі використано формально-юридичний метод (для аналізу норм податкового та фінансового права, що регулюють обіг криптоактивів), порівняльно-правовий метод (для зіставлення підходів до оподаткування криптоактивів у різних юрисдикціях), системний метод (для визначення місця криптоактивів у системі об’єктів оподаткування та їх взаємозв’язку з іншими фінансово-правовими категоріями), історико-правовий метод (для дослідження еволюції грошових форм та передумов виникнення цифрових активів), функціональний метод (для аналізу економічної сутності різних видів криптоактивів та відповідних моделей їх оподаткування), аналітичний метод (для узагальнення практики міжнародних організацій (OECD, IMF) та судової практики, зокрема Суду ЄС). Застосування зазначених методів у сукупності дозволило комплексно дослідити проблематику оподаткування криптоактивів та сформулювати науково обґрунтовані висновки.

Щоб краще зрозуміти цифрову економіку та те, як економіка, що раніше переважно ґрунтувалася на фізичних і матеріальних засобах, еволюціонувала в переважно цифрову, а подекуди навіть нематеріальну форму, варто коротко звернутися до історії економічної та монетарної еволюції. Хоча точно визначити час появи грошових інструментів складно, вважається, що їхні ранні форми існували вже у III тисячолітті до нашої ери.

Комерційні операції мають фундаментальне значення для розвитку людства, слугуючи засобом обміну дефіцитними товарами між різними спільнотами по всьому світу, дозволяючи певним суспільствам насолоджуватися продуктами, які раніше були поза межами їхньої місцевої досяжності. Поряд із логістичними труднощами зберігання товарів

істотною проблемою була також необхідність знайти такого партнера для обміну, чиї потреби збігалися б із пропозицією іншої сторони. За таких умов архаїчні суспільства поступово почали використовувати окремі товари як загальновизнаний засіб обміну.

З часом золото та срібло піднялися до найвищого статусу товарів, оскільки вони були повсюдно прийняті в обміні та бартері, то не втрачали своєї внутрішньої цінності з часом і були культурно та релігійно прийняті значною частиною населення. Іншими словами, довіра людей до цих дорогоцінних металів випливала з їхніх фізичних властивостей.

У цьому контексті очевидно, що гроші є еволюцією, з'являючись як кількісно однорідний засіб задоволення людських потреб для здійснення комерційних операцій, замінюючи бартер, давній метод обміну товарами. Згодом, через труднощі використання золота та срібла у великих масштабах, зокрема через їхню вагу, складність обробки та обмежену доступність у регіонах, бідних на родовища, почали з’являтися гроші, забезпечені золотом, які були значно легшими й зручнішими для транспортування, ніж самі дорогоцінні метали.

Валюти, забезпечені золотом, мали цінність і надійність, що залежали від обсягу золотих резервів країни-емітента. Теоретично було неможливо надрукувати більше грошей для задоволення попиту без відповідного збільшення цих резервів. На практиці суворе дотримання такого принципу могло б істотно ускладнити комерційні операції, тому з часом почали друкувати нові банкноти навіть без пропорційного збільшення золотого забезпечення, що створювало ризик девальвації національної валюти.

Очевидно, що така позиція, хоча й певною мірою сприяла розвитку торгівлі, все ж була надмірно жорсткою, що призводило до відмови країн від золотого стандарту. Яскравим прикладом цього стало рішення президента Ніксона у 1971 році припинити конвертацію долара США в золото. До цього моменту фінансові операції здійснювалися з валютами, забезпеченими товарами, їхня надійність та вартість були нерозривно пов'язані із ресурсом, що використовувалася як застава. Таким чином, після відмови від валюти, забезпеченої золотом, валюти перестали бути забезпечені сировиною, перейшовши до того, що ми сьогодні знаємо як фіатні валюти. Головна особливість віртуальної валюти – це можливість обміну її на фіатні гроші, що стає стимулом для багатьох її користувачів [12, с. 26]. Зазвичай їх тлумачать як законний платіжний засіб, що випускається центральним органом влади суверенної держави, а його вартість визначається рівнем довіри, яку певна спільнота має до держави-емітента.

Окрім фіатних валют, що мають статус законного платіжного засобу, розвиток руху шифрпанку [13] сприяв появі нових цифрових активів, незалежних від центральної влади, безпека яких ґрунтувалася на криптографії. Це стало важливим етапом у розвитку нематеріальних активів у сучасному суспільстві. Важливо підкреслити, що ці ранні віртуальні активи спиралися на централізовані схеми, забезпечені певною фіатною валютою або дорогоцінним металом.

Згідно з вищезазначеними теоретичними рамками, термін «цифрова валюта» слід класифікувати як рід, що охоплює терміни віртуальні та електронні валюти як види, а криптовалюти як підвиди. Тим часом термін «цифрова валюта», зокрема Центрального банку, слід розуміти як засіб обміну або оплати в цифровому форматі, що має власну одиницю вимірювання або базується на фіатній валюті [14, с. 95]. Таким чином, це широка класифікація, яка може охоплювати й інші суміжні поняття, оскільки немає жорстких концептуальних обмежень.

У рамках цифрових валют існують віртуальні та електронні валюти, які не є взаємозамінними термінами або еквівалентами. Згідно зі звітом МВФ [15], віртуальні валюти складаються з цифрових представлень вартості, випущених приватними розробниками, які мають власну одиницю вимірювання. Ці віртуальні валюти торгуються, зберігаються та отримуються електронним способом, включаючи криптоактиви, віртуальні валюти, забезпечені золотом, і навіть бали програми лояльності. Варто зазначити, що віртуальні валюти не мають універсальної прийнятності, оскільки вони приймаються лише в певних віртуальних спільнотах і не гарантуються монетарними органами.

Підсумовуючи, можна говорити, що різниця між віртуальними валютами та електронними валютами полягає в тому, що останні мають пряме посилання на фіатну валюту, тобто вони деноміновані як фіатна валюта, тоді як віртуальні валюти мають власну форму деномінації, тобто вони деноміновані в розрахунковій одиниці, відмінній від валют, випущених суверенними урядами. Валюти, дозволені банками в кожній суверенній державі, зберігаються в електронному вигляді, тоді як віртуальні валюти, що приймаються лише в межах певних віртуальних спільнот, випускаються приватними нефінансовими організаціями або автоматизованим способом з власними одиницями вартості.

На сучасному ринку криптовалют обертаються значні грошові суми, що охоплюють величезну інвестиційну вартість, що, у свою чергу, демонструє чіткий прояв багатства, яке може або повинно призвести до оподаткування цих проявів. Слід зазначити, що податки – це не що інше, як грошові платежі, які обов'язково вимагаються, встановлені законом та стягуються шляхом повноцінної адміністративної діяльності, і не є санкцією за незаконне діяння. Стягнення податків випливає з ситуації, попередньо встановленої законом, яка регулюватиме прояв багатства платника податків або яка втілює державну діяльність, безпосередньо пов'язану з платоспроможністю громадянина, з основною метою залучення ресурсів для здійснення державної діяльності або третіми сторонами в суспільних інтересах. Податки передбачають обов'язкові та грошові зобов'язання, тобто вони виникають не з волі платника податків, а внаслідок правового забезпечення, саме тому пасивна податкова правоздатність абсолютно незалежна від цивільної правоздатності фізичної особи та від того, чи належним чином створена юридична особа.

Основне зобов'язання виникає внаслідок настання породжувальної або оподатковуваної події, яку слід розуміти як конкретний факт, що точно відповідає попередньо гіпотетично сформульованому опису, який він називає гіпотезою інциденту, що, як тільки вона конкретно відбулася, породжує податкове зобов'язання, що підлягає його оплаті. Іншими словами, основне зобов'язання виникає внаслідок вчинення певних дій, попередньо передбачених правовими нормами, які можуть породжувати обов'язок сплатити податок. Додаткове зобов'язання, у свою чергу, слід розуміти як таке, що виникає з податкового законодавства та має своїм об'єктом позитивні чи негативні положення, передбачені в ньому в інтересах стягнення або перевірки податків, стаючи основним зобов'язанням просто внаслідок його невиконання, що призведе до грошового стягнення. Додаткові зобов'язання не мають патримоніального змісту, оскільки вони складаються із зобов'язань робити щось, встановлене законодавством, завжди в інтересах стягнення та контролю за податками [16, с. 395, 407-408].

Фундаментальний обов'язок сплачувати податки обговорюється тому, що в сучасній моделі демократичної правової держави, де вона є інструментом суспільства для досягнення та гарантування основних прав і свобод, що призводить до загального обов'язку всіх членів суспільства робити внески, сприяти збору податків та діяти для мінімізації невиконання податкових зобов'язань, як власних, так і інших, щоб держава могла виконувати свої завдання в інтересах сприятливого співіснування всіх громадян, що перетворюється на справжнє право громади. Формально це закріплено у ст. 67 Конституції України.

Як логічний наслідок, будь-які податкові зобов'язання, як допоміжні, так і основні, які можуть застосовуватися до абсолютно нового ринку криптоактивів, повинні регулюватися компетентними органами для кожного з цих податків, незалежно від того, чи є вони новими, чи адаптацією вже існуючих до проявів багатства, що виникає на даному ринку.

Розглянемо первинні публічні пропозиції криптоактивів, які згідно з умовами випущеного документа полягають у публічному залученні коштів, що пропонує інвесторам випуск віртуальних активів, які, залежно від їхньої функціональності та прав, наданих інвесторам, можуть підлягати регулюванню відповідною комісією (з цінних паперів, бірж тощо). Це пояснюється тим, що якщо віртуальний актив надає інвестору такі права, як участь у капіталі, попередньо фіксована винагорода за інвестований капітал або право голосу на зборах акціонерів, він однозначно буде класифікований як токен цінних паперів, який однозначно надає його власнику права на цінні папери, і теоретично підлягатиме регулюванню.

Варто зазначити, що згідно з рекомендаціями МВФ та ОЕСР, криптоактиви без ідентифікованого емітента, включаючи Bitcoin Cash, слід класифікувати як біткойноподібні криптоактиви (BLCA), тоді як криптоактиви з ідентифікованим емітентом слід класифікувати як криптоактиви, відмінні від BLCA [6]. Класифікація криптоактивів, запропонована МВФ та ОЕСР, яка передбачає їх поділ на біткойноподібні криптоактиви (Bitcoin-like crypto-assets, BLCA) та криптоактиви з ідентифікованим емітентом (non-BLCA), має визначальне значення для формування ефективних моделей податкового регулювання у цій сфері. Такий підхід дозволяє врахувати економічну природу відповідних активів та забезпечити диференційоване застосування податкових інструментів.

У більшості юрисдикцій BLCA (Bitcoin, Bitcoin Cash тощо) розглядаються як особливий вид цифрового майна, що не створює зобов'язальних прав вимоги до конкретного емітента [6, 17, 18, 19]. Відповідно, домінуючою є модель оподаткування, заснована на концепції приросту капіталу [18]. У країнах Європейського Союзу, зокрема в Німеччині, операції з відчуження криптоактивів оподатковуються як приватні угоди з майном, при цьому доходи можуть звільнятися від оподаткування за умови дотримання мінімального строку володіння, а у Франції застосовується спеціальний режим оподаткування цифрових активів, який передбачає фіксовану ставку податку на приріст капіталу [9, 11, 20]. У США криптоактиви класифікуються податковою службою як власність (property), що зумовлює застосування правил оподаткування приросту капіталу залежно від строку володіння активом (коротко- та довгострокові прирости) [21, 22]. Важливим аспектом є також оподаткування майнінгу, яке, як правило, розглядається як отримання доходу на момент набуття криптоактиву. У більшості випадків такий дохід підлягає оподаткуванню як підприємницький або інший дохід фізичної особи. Щодо непрямих податків, практика Суду ЄС (зокрема справа Hedqvist) закріпила підхід, за яким операції обміну криптовалюти на фіатні гроші звільняються від ПДВ, що стало орієнтиром для держав-членів [11].

На відміну від BLCA, криптоактиви з ідентифікованим емітентом (зокрема ADA та інші токени) можуть надавати власникам певні права, зокрема майнові, корпоративні або зобов'язальні. Це зумовлює застосування більш складних і варіативних моделей оподаткування. У праві ЄС та окремих держав простежується тенденція до функціональної класифікації таких активів [19, 20]: Security tokens можуть прирівнюватися до цінних паперів, що зумовлює оподаткування доходів у вигляді дивідендів або процентів. Utility tokens розглядаються як інструменти доступу до товарів чи послуг, що може спричиняти виникнення податкових зобов'язань з ПДВ. Payment tokens у певних випадках наближаються до BLCA, однак наявність емітента впливає на регуляторний режим. У США застосовується подібний підхід, де значна увага приділяється тесту Howey для визначення, чи є токен інвестиційним контрактом (security) [3, 23, 24]. Це, своєю чергою, впливає на податковий режим відповідних доходів. Особливого значення набуває оподаткування доходів від стейкінгу та інших форм участі в мережі. У більшості випадків такі доходи розглядаються як оподатковуваний дохід на момент їх отримання, хоча дискусії щодо моменту виникнення податкового зобов'язання тривають. Операції первинного розміщення токенів (ICO/ITO) також мають неоднозначну податкову природу: вони можуть кваліфікуватися як продаж активів, надання послуг або залучення інвестицій, що зумовлює різні податкові наслідки.

Висновки. В Україні правове та податкове регулювання криптоактивів перебуває на стадії становлення. Водночас простежується орієнтація на міжнародні стандарти, зокрема підходи ОЕСР та ЄС. Запровадження диференційованого підходу до оподаткування криптоактивів залежно від їх економічної природи є перспективним напрямом розвитку національного законодавства. Зокрема, можливим є застосування моделі оподаткування приросту капіталу для BLCA; впровадження спеціальних режимів для токенів з ідентифікованим емітентом; визначення особливостей оподаткування операцій стейкінгу, майнінгу та токенсейлів.

Класифікація криптоактивів на BLCA та не-BLCA формує методологічну основу для побудови ефективних моделей їх оподаткування. Класифікація IMF/OECD (BLCA vs non-BLCA) використовується IMF/OECD, але вона не є домінуючою у всіх юрисдикціях і має

скоріше податково-адміністративний характер, а не загально-правовий. Ця класифікація має функціональне значення насамперед для податкової звітності та не повністю замінює інші підходи (зокрема функціональний або правовий).

У міжнародній практиці спостерігається поєднання майнового підходу (для BLCA), функціонального підходу (для токенів з емітентом) та гібридних моделей, що враховують конкретні способи використання криптоактивів. Останній забезпечує більшу правову визначеність, сприяє уніфікації податкових режимів та відповідає сучасним тенденціям розвитку цифрової економіки.

Посилання:

1. Самсін, Р. І. (2024). Еволюція термінів «криптовалюта», «віртуальні активи» та «криптоактиви» у сучасній правовій площині. *Київський часопис права*, (2), 213–221. DOI: https://doi.org/10.32782/klj/2024.2.31

2. Болдуєва, О., Горбунова, А., & Кусакова, Ю. (2024). Цифрова трансформація платіжних систем і роль банків у глобалізації фінансової інфраструктури. *Економіка та суспільство*, 69. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-59

3. Marian, O. (2013). Are cryptocurrencies super tax havens? *Michigan Law Review*, 112(1), 38–48.

4. Böhme, R., Christin, N., Edelman, B., & Moore, T. (2015). Bitcoin: Economics, technology, and governance. *Journal of Economic Perspectives*, 29(2), 213–238.

5. Zetzsche, D. A., Buckley, R. P., & Arner, D. W. (2020). Regulating Libra: The transformative potential of Facebook's cryptocurrency and possible regulatory responses. *Oxford Journal of Legal Studies*, 40(4), 1–27.

6. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2022). *Crypto-asset reporting framework and amendments to the common reporting standard*. Paris: OECD Publishing.

7. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2020). *Taxing virtual currencies: An overview of tax treatments and emerging tax policy issues*. Paris: OECD Publishing.

8. Inland Revenue Authority of Singapore (IRAS). (n.d.). *Income tax treatment of digital tokens*. URL: https://www.iras.gov.sg

9. European Parliament and Council of the European Union. (2023). *Regulation (EU) 2023/1114 on markets in crypto-assets (MiCA)*. *Official Journal of the European Union*

10. Council of the European Union. (2023). *Council Directive (EU) 2023/2226 amending Directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation (DAC8)*. *Official Journal of the European Union*.

11. Court of Justice of the European Union. (2015). *Skatteverket v. David Hedqvist (Case C-264/14)*.

12. Рубанов, П. М. (2019). Етапи розвитку та види віртуальних валют. *Економіка. Фінанси. Право*, 11(3), 24–28. DOI: https://doi.org/10.37634/efp.2019.11(3).5

13. Ravenstone, K. (2024, March 12). Історія шифропанків та їх роль в становленні криптотехнологій. *Загадка Сатоші Накамото. Блокчейн*. URL: https://research.kr-labs.com.ua/history-of-cypherpunks-and-crypto/

14. Гудіма, Т. С., & Устименко, В. А. (2019). Цифрова валюта центрального банку: економіко-правова характеристика. *Правові горизонти*, 19(32), 94–100.

15. International Monetary Fund (IMF). (2016). *Virtual currencies and beyond: Initial considerations* (SDN/16/03). Washington, DC: IMF. URL: https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2016/sdn1603.pdf

16. Givoly, D., & Hayn, C. (1992). The valuation of the deferred tax liability: Evidence from the stock market. The Accounting Review, 67(2), 394–410. URL: http://www.jstor.org/stable/247732

17. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2023). *OECD secretary-general tax report to G20 finance ministers and central bank governors*. Paris: OECD Publishing.

18. International Monetary Fund (IMF). (2023). *Elements of effective policies for crypto assets*. Washington, DC: IMF.

19. International Monetary Fund (IMF). (2023). *Global financial stability report: Navigating the high inflation environment*. Washington, DC: IMF.

20. European Central Bank (ECB). (2020). *Crypto-assets: Implications for financial stability, monetary policy, and payments systems*. Frankfurt am Main: ECB.

21. Internal Revenue Service (IRS). (2014). *Notice 2014-21: Virtual currency guidance*. Washington, DC: IRS.
22. Internal Revenue Service (IRS). (2019). *Revenue ruling 2019-24*. Washington, DC: IRS.
23. U.S. Securities and Exchange Commission (SEC). (2019). *Framework for "investment contract" analysis of digital assets*. Washington, DC: SEC.
24. Auer, R., Claessens, S., & Frost, J. (2018). *Cryptoassets: The economics of money and selected policy issues*. Basel: Bank for International Settlements.

Статтю було подано	09.03.2026	The article was submitted
Статтю було доопрацьовано	08.05.2026	The article has been revised
Статтю було прийнято	12.05.2026	The article was accepted